

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 De onder '2 Algemene regels' geformuleerde bepalingen met betrekking tot een vraag zijn mutatis mutandis ook van toepassing op een kolon.
- 2 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen scorepunt(en) in mindering wordt/worden gebracht.
- 3 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolon een ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolon.
- 4 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt /

meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolon.

- 5 Indien bij de vertaling van een kolon een Latijns woord niet is vertaald en dit woord niet van essentieel belang is voor de betekenis van dit kolon, één scorepunt in mindering brengen, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 1

---

1 maximumscore 1

loqueris is een persoonsvorm/werkwoord, maar wordt in de vertaling met een bepaling / als 'met je woorden' / met een zelfstandig naamwoord weergegeven.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.

2 maximumscore 1

polysyndeton

3 maximumscore 2

twee van de volgende antwoorden:

- zich onderdanig gedragen tegenover een superieur
- treuren om het overlijden van een dierbare / emoties tonen
- gevoelig zijn voor roddelpraat / belang hechten aan reputatie

Of woorden van overeenkomstige strekking.

4 maximumscore 1

De kritiek zou terecht zijn geweest, als Seneca zich als sapiens zou hebben voorgedaan / als Seneca zijn fouten niet wilde verbeteren.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

5 maximumscore 1

Cur arbores nihil praeter umbram daturae conseruntur? (regel 8)

Vraag	Antwoord	Scores
6	<p>maximumscore 1</p> <p>Het houdt in dat Seneca (dagelijks) werkt aan de verbetering van zijn gebreken (en daar al enig resultaat mee heeft geboekt). / Het houdt in dat Seneca al enig resultaat heeft geboekt met de verbetering van zijn gebreken (waar hij dagelijks aan werkt). Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
7	<p>maximumscore 1</p> <p>podagrae (meae) (regel 20)</p>	
8	<p>maximumscore 1</p> <p>fortius (regel 2)</p>	
9	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • a. ne perveniam quidem (regel 20) • b. (virtutem adorem et ex) intervallo ingenti (reptabundus sequar) (regel 32-33) 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Niet fout rekenen wanneer bij b. als antwoord is gegeven '(vitam) non quam ago sed quam agendam scio (regel 31-32)'.</i></p>	
10	<p>maximumscore 1</p> <p>op de boosaardigheid om Seneca/filosofen ervan te beschuldigen dat hij/zij niet leeft/leven in overeenstemming met zijn/hun eigen voorschriften Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
11	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • a. In regel 18 worden met optimis wijze mensen bedoeld • b. In regel 30 wordt met optimis het stoïsche ideaal / de virtus bedoeld <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	<p>1</p> <p>1</p>
12	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • a. quo vos (necatis) vertoont parallellie met quo alios (spargitis) / Zowel voor als achter vos necatis staat een persoonsvorm met een lijdend voorwerp (alios spargitis en me inpediet) • b. Wie een ander kwaad doet, maakt ook zichzelf slechter / Het ligt voor de hand dat niet alleen anderen door het gif/virus worden aangetast, maar dat ook de verspreiders (vos) van het gif/virus zelf worden aangetast <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	<p>1</p> <p>1</p>
13	<p>maximumscore 1</p> <p>Als mensen al kritiek hebben op de moreel meest hoogstaande mannen / op Rutilius en Cato, dan zullen ze zeker kritiek hebben op mij (omdat ik veel minder hoogstaand ben). Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
14	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> In de regels 34-35 suggereert Seneca dat de criticasters toch nooit tevreden zijn, hoe arm men ook is In de regels 5-15 is geen sprake van armoede, maar van (excessieve) rijkdom (van Seneca) 	1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Tekst 2

15	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> In de geciteerde zin wordt de schoonheid van de stad Syracuse tegenover het tirannieke bewind (van Dionysius) / slavernij geplaatst In de regels 5-7 (summam t/m iniustum) worden positieve eigenschappen van Dionysius tegenover een slecht karakter geplaatst 	1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
16	maximumscore 1	
	(etsi id quidem) alius alio modo tradidit (regel 10-11)	
17	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> De strekking van de regels 6-8 is dat Dionysius zeer ongelukkig was, omdat hij onrechtvaardig/kwaadaardig was (en dat is geen deugd) De boodschap van de Tusculanae disputationes is dat deugd voldoende is om gelukkig te zijn 	1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
18	maximumscore 2	
	aequalium (regel 11)	
	propinquorum (regel 12)	
	adulescentes (regel 13)	
	indien drie antwoorden juist zijn	2
	indien twee antwoorden juist zijn	1
	indien één of geen antwoord juist is	0

Opmerking

Niet fout rekenen wanneer in plaats van 'adulescentes (regel 13)' als antwoord is gegeven 'quosdam (regel 12)'.

Vraag	Antwoord	Scores
19	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • a. (eudem tamen) maleficum natura et iniustum (regel 6-7) • b. (stamde) uit een adellijke familie 	1 1
	<p><i>Opmerking</i> Niet fout rekenen wanneer bij a. alleen als antwoord is gegeven 'maleficum natura (regel 6)'.</p>	
20	<p>maximumscore 1</p> <p>Hij had zichzelf als het ware in een kerker/gevangenis opgesloten. Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
21	<p>maximumscore 1</p> <p>Met ipsis benadrukt Cicero dat Dionysius zelfs zijn eigen dochters niet meer vertrouwde (om zich door hen met een mes te laten knippen en scheren). Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
22	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het imperfectum / tondebant geeft een niet-afgesloten handeling / een situatie uit het verleden aan: de meisjes hadden de gewoonte het haar van hun vader te knippen • Het perfectum / removit geeft een afgesloten/eenmalige handeling aan: hij nam het scheermes weg <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	1 1
23	<p>maximumscore 1</p> <p>Zijn vriendjes worden (in de regels 12-13) genoemd als een van de groepen die hij niet vertrouwt. Toch geeft hij aan een van die jongens zijn zwaard in bewaring. Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	
	<p><i>Opmerking</i> Alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.</p>	
24	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • a. (quidam) familiaris (regel 30) • b. adolescentulo (regel 29) 	1 1
	<p><i>Opmerking</i> Wanneer bij a. 'Hic (regel 29)' aan het antwoord is toegevoegd, geen scorepunt toekennen.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 25 **maximumscore 2**
 twee van de volgende antwoorden:
- distrahuntur (regel 34)
  - impotentium (regel 35)
  - sis (regel 35)

Algemeen

- 26 **maximumscore 1**
 Een stoïcijn beschouwt gemoedsaandoeningen, tegenslagen en dergelijke als indifferentia/onbelangrijk en heeft daardoor een gelukkiger leven. Of woorden van overeenkomstige strekking.

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Opmerking vooraf

Niet fout rekenen wanneer cum + plusquamperfectum als 'nadat' met o.v.t. is vertaald.

Kolon 27

- 27 **maximumscore 1**
 Dionysius, (kolon 28 en 29) navigabat Syracusas.
 Dionysius voer naar Syracuse

Kolon 28

- 28 **maximumscore 2**
 de quo ante dixi,
 over wie ik eerder heb gesproken

quo niet vertaald met Dionysius als antecedent 0
ante niet vertaald als bijwoord 0

Kolon 29

- 29 **maximumscore 2**
 cum fanum Proserpinae Locris expilavisset,
 toen/nadat hij de tempel van Proserpina in Locri had
 leeggeplunderd/berooft

Niet fout rekenen: **cum** omdat 0
 toen hij voor Proserpina de tempel in Locri had leeggeplunderd 0
cum hoewel 1
cum niet vertaald als voegwoord 0

Vraag	Antwoord	Scores
	Kolon 30	
30	maximumscore 1 Isque, (kolon 31) ridens inquit (En) hij zei lachend	
	inquit hij zegt	0
	Kolon 31	
31	maximumscore 2 cum secundissimo vento cursum teneret, omdat/toen hij met zeer gunstige wind koers hield / op koers bleef	
	cum nadat	1
	cum hoewel	0
	cum niet vertaald als voegwoord	0
	secundissimus niet vertaald als superlativus	1
	secundus elke andere betekenis dan 'gunstig' of een synoniem daarvan	0
	Kolon 32	
32	maximumscore 1 Videtisne, amici, Zien jullie, vrienden	
	Kolon 33	
33	maximumscore 2 quam bona a deis immortalibus navigatio sacrilegis detur? wat (voor) een goede zeereis door de onsterfelijke goden wordt gegeven aan heiligschenners	
	quam dat	1
	quam elke andere betekenis dan 'wat (voor) een / dat' of een synoniem daarvan	0
	Kolon 34	
34	maximumscore 2 Atque homo acutus (kolon 35) in eadem sententia perseverabat. En de scherpzinnige/intelligente man/Dionysius bleef bij / volhardde in dezelfde opvatting. / En de man / Dionysius bleef scherpzinnig bij / volhardde scherpzinnig in dezelfde opvatting. / En als scherpzinnig man bleef de man / Dionysius bij / volhardde de man / Dionysius in dezelfde opvatting.	

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 35		
35	maximumscore 2 cum bene planeque percepisset, omdat/toen/nadat hij dat goed en duidelijk had begrepen	
	cum hoewel	0
	cum niet vertaald als voegwoord	0
	percipio elke andere betekenis dan 'begrijpen' of een synoniem daarvan	0
Kolon 36		
36	maximumscore 2 Qui, cum ad Peloponnesum classem appulisset Toen/Nadat hij/deze de vloot had doen landen/aanleggen bij / had gebracht naar de Peloponnesus	
	Niet fout rekenen: cum omdat	
	Qui Wie?	0
	cum hoewel	1
	cum niet vertaald als voegwoord	0
Kolon 37		
37	maximumscore 2 et in fanum venisset Iovis Olympii, en in/naar de tempel van de Olympische Jupiter / van Jupiter in Olympia was gekomen	
Kolon 38		
38	maximumscore 2 aureum ei detraxit amiculum grandi pondere, nam hij hem de/zijn gouden mantel van groot gewicht / de/zijn loodzware gouden mantel af	
	Niet fout rekenen: ei amiculum zijn mantel	
Kolon 39		
39	maximumscore 2 quo Iovem ornarat e manubiis Carthaginiensium tyrannus Gelo; waarmee de tiran Gelo Jupiter had versierd uit de opbrengst van de buit die hij behaald had op de Carthagers	
	Niet fout rekenen: orno eren	
	quo niet vertaald met amiculum als antecedent	0

Vraag	Antwoord	Scores
<p>Kolon 40 40 maximumscore 2</p>	<p>atque in eo etiam cavillatus est en hij zei zelfs spottend over hem / daarover</p>	
<p>Kolon 41 41 maximumscore 2</p>	<p>aestate grave esse aureum amiculum, dat een gouden mantel in de zomer zwaar was/is</p>	
<p>Kolon 42 42 maximumscore 1</p>	<p>hieme frigidum; (en/maar) in de winter koud (was/is)</p>	
<p>Kolon 43 43 maximumscore 2</p>	<p>eique laneum pallium iniecit, (en) hij wierp hem een wollen mantel om</p>	
	<p>Niet fout rekenen: inicio leggen op / omdoen/aandoen</p>	
<p>Kolon 44 44 maximumscore 2</p>	<p>cum id esse ad omne anni tempus diceret. terwijl hij zei dat deze/dit geschikt was voor elke tijd van het jaar</p>	
	<p>Niet fout rekenen: cum toen/omdat</p>	
	<p>cum hoewel</p>	0
	<p>cum niet vertaald als voegwoord</p>	0
<p>Kolon 45 45 maximumscore 2</p>	<p>Idemque Aesculapii Epidauri barbam auream demi iussit; (En) ook beval hij de gouden baard van Aesculapius in Epidaurus af te nemen / te verwijderen / dat de gouden baard van Aesculapius in Epidaurus werd afgenomen/verwijderd</p>	
<p>Kolon 46 46 maximumscore 2</p>	<p>neque enim convenire barbatum esse filium, hij zei immers / want hij zei dat het niet paste dat de zoon een baard had / bebaard was</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
47	<p>Kolon 47 maximumscore 2 cum in omnibus fanis pater imberbis esset. terwijl in alle tempels de/zijn vader zonder baard / baardeloos was</p> <p>cum niet vertaald als voegwoord</p>	0

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinerator in de applicatie Wolf.
Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 25 juni.

6 Bronvermeldingen

---

tekst 1	Seneca, De vita beata 17-18
tekst 2	Cicero, Tusculanae disputationes 5.57-60
tekst 3	Cicero, De natura deorum 3.83